

Co-funded by
the European Union

Přehled cílů: Průvodce cíli a úkoly v tělesné výchově

MASARYK
UNIVERSITY

Projekt byl financován Evropskou unií. Názory a stanoviska, vyjádřené v tomto textu, jsou však pouze názory a stanovisky autora nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani agentura EACEA za ně nenesou odpovědnost.

PErfect Goal Bank © 2023 byl vytvořen ve spolupráci Institute for Studies in Social Inclusion Diversity and Engagement, ViModo Ltd, Masarykova univerzita, ACD La Hoya, BSDA, Sina Svetulka, Szkola Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 12. a vztahují se na něj licenční podmínky CC BY-NC-ND 4.0. Více informací o licenčních podmínkách naleznete na stránce: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Obsah

Přehled cílů P.E.rfect	3
Úvod.....	3
Přehled cílů	7
Behaviorální dovednosti v tělesné výchově	7
Smyslové dovednosti v tělesné výchově.....	12
Motorické dovednosti v tělesné výchově.....	16
Slovníček pojmů.....	20

Přehled cílů P.E.rfect

Úvod

Tento dokument obsahuje návody pro učitele tělesné výchovy k tomu, jak vytvářet cíle a úkoly pro své žáky s využitím principů aplikované behaviorální analýzy (ABA). Jeho záměrem je zajistit, aby tyto cíle a úkoly byly pozorovatelné, měřitelné a aby vycházely z dobré praxe tvarování a postupné aproximace cílům.

Pomůcka pro hodnocení: Prvním krokem při vytváření cílů a úkolů pro žáky je použití Pomůcky pro hodnocení, která určí oblasti, v nichž se žák potřebuje zlepšit. Tento hodnotící nástroj by měl změřit aktuální úroveň dovedností žáka v každé ze sledovaných oblastí. -viz: [\(Pomůcka pro tělovýchovné behaviorální hodnocení dětí s autismem na základní škole \(5-11 let\)\)](#).

Rozdělení dovedností: Poté, co identifikujeme oblasti, které by bylo vhodné zlepšit, následuje další krok – rozdělení požadovaných dovedností na menší, pozorovatelné a měřitelné chování. Toho lze dosáhnout pomocí analýzy úkolů, která obnáší rozdělení komplexních dovedností na menší, zvládnutelné části.

Analýza úkolů je jednou ze zásadních součástí aplikované analýzy chování (ABA). Spočívá v rozdělení složitých dovedností nebo chování na menší, lépe zvládnutelné části. Jak uvádějí Baer, Wolf a Risley (1968), "analýza úkolů nám umožňuje nahlížet na chování způsobem, který umožňuje jeho efektivní změny."

Analýza úkolů je pro naši práci zásadní, protože umožňuje učitelům vyučovat širokou škálu dovedností, a to včetně akademických, sociálních a behaviorálních, strukturovaným a efektivním způsobem. Rozložením složitých dovedností do menších, lépe zvládnutelných kroků umožňuje žákům lépe pochopit, co se od nich očekává, a je pravděpodobnější, že budou při osvojování nových dovedností úspěšní. Jak poznamenávají LeBlanc, Ricciardi a Luiselli (2005), "analýza úkolů je při vytváření efektivních vzdělávacích a terapeutických programů zcela zásadním prvkem".

Provádění analýzy úkolů zahrnuje určení cílového chování a jeho rozdělení na menší kroky. Poté, co učitel identifikoval jednotlivé kroky, může si pro analýzu úkolu vytvořit graf nebo tabulku. Je třeba přitom použít jasný a stručný jazyk, kterému budou žáci rozumět. Jak poznamenávají Cooper, Heron a Heward (2007): "Analýza úkolů nám poskytuje plán, jak vyučovat složité dovednosti a zajišťuje, že každá dílčí část této dovednosti je vyučována systematicky a důkladně."

Po vytvoření analýzy úkolů může učitel modelovat chování nebo dovednost a zároveň žákům ukazovat, jak vypadají jednotlivé kroky analýzy úkolů. Žák tak může lépe pochopit celý proces a představit si, co je třeba udělat. V závislosti na úrovni dovedností žáka může být nutné, aby učitel žákovi poskytl různé typy promptů (tj. slovních, vizuálních nebo fyzických podnětů), a pomohl mu tak každý krok úspěšně dokončit.

Důležitou součástí je také pozitivní posílení, které by mělo následovat vždy poté, co žák úspěšně dokončí každý jednotlivý krok analýzy úkolů. Jak uvádí Kazdin (2010), "pozitivní posilování je jedním z nejmocnějších nástrojů při formování chování." Poskytování pozitivního posílení dodává žákům motivaci a povzbuzení k dalšímu učení se dané dovednosti.

Příklady

Pokud si jako příklad dovedností, kterou je třeba zlepšit, vezmeme přesné házení míčem, lze jej rozdělit na několik po sobě jdoucích chování:

- Uchopte míč oběma rukama
- Udělejte dominantní nohou krok vpřed
- Otočte tělo směrem k cíli
- Natáhněte paže a pusťte míč
- Pokračujte v házecím pohybu

Dílčí cíle a úkoly: Po rozdělení dovednosti na jednotlivé kroky by mělo následovat vytvoření postupných cílů a úkolů, které žákovi pomohou požadované dovednosti dosáhnout. Postupné cíle obnášejí rozdělení cílové dovednosti na menší, dosažitelné kroky, které na sebe navazují. Cíle by měly být pozorovatelné a měřitelné, aby bylo možné sledovat pokrok. Pokud je například cílovou dovedností přesné házení míčem, lze stanovit následující postupné cíle a úkoly:

- Úkol 1: Žák dokáže uchopit míč oběma rukama a udržet ho po dobu 3 sekund.
 - Úkol 1: Žák uchopí míč oběma rukama a drží jej po dobu 1 sekundy.
 - Úkol 2: Žák uchopí míč oběma rukama a drží jej po dobu 2 sekund.
 - Cíl 3: Žák uchopí míč oběma rukama a drží jej po dobu 3 sekund.
- Úkol 2: Žák bude schopen udělat krok vpřed dominantní nohou a zároveň držet míč.
 - Úkol 1: Žák vykročí dominantní nohou vpřed, aniž by držel míč.
 - Úkol 2: Žák vykročí dominantní nohou vpřed a jednou rukou drží míč.
 - Cíl 3: Žák vykročí dominantní nohou vpřed a zároveň drží míč oběma rukama.

Pokyny pro tvorbu cílů a úkolů:

- Začněte tím, že si určíte, kterou dovednost je třeba zlepšit, a jaká jsou kritéria úspěchu. Například, že když dítěti dáte **víceřvkový pokyn** (např. sundej si boty a sedni si na podlahu), aniž byste řekli jeho jméno, dítě **bez pomoci udělá všechny části pokynu ve 4 z 5 (80 %) případů**.

- Poté dovednost rozdělte na menší, pozorovatelná a měřitelná chování pomocí analýzy úkolů. Vytvořte postupné cíle a úkoly, které na sebe navazují tak, abyste nakonec dosáhli požadované dovednosti.
- V cílech a úkolech používejte pozitivní jazyk – zaměřte se na to, co žák dokáže, a ne na to, co nedokáže.
- Vytvořte časový plán, do kdy cílů a úkolů dosáhnout.
- Pravidelně vyhodnocujte žákův pokrok a upravujte podle něj cíle a úkoly.

Prompty:

Výraz prompt, přejatý z angličtiny, znamená pomoc nebo navedení, které žákům poskytujeme, aby se dokázali naučit a provádět požadované chování. Prompty jsou využívány jako výuková strategie, která směřuje jedince ke správné odpovědi, když se začínají učit nové dovednosti nebo když potřebují další podporu. Nejčastějšími prompty jsou:

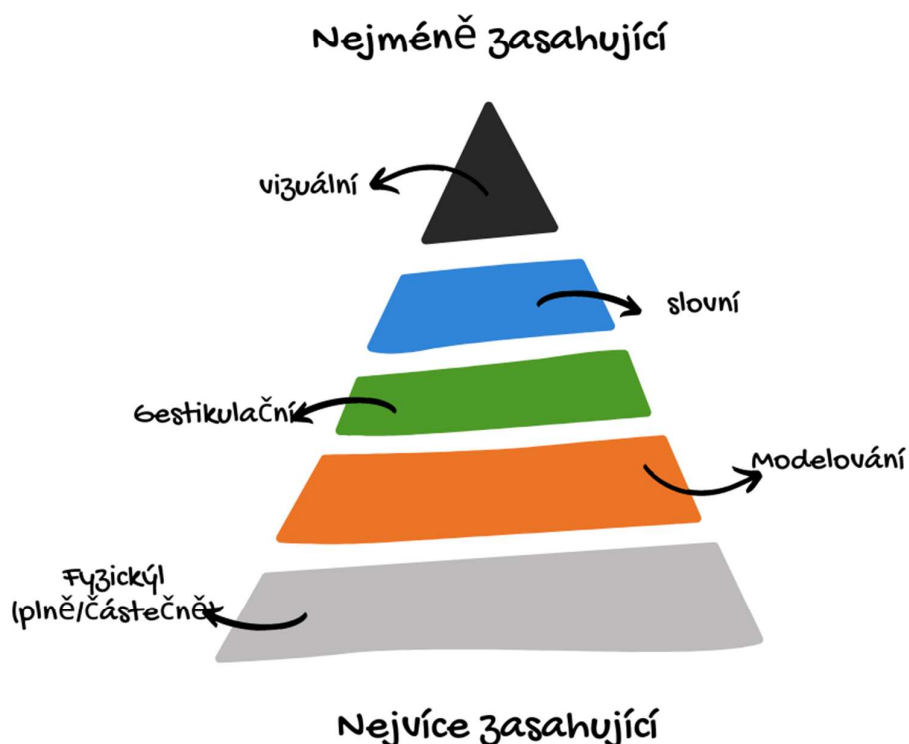

Hierarchie promptů:

Hierarchie promptů je systematický přístup, který určuje pořadí, v jakém jsou prompty jedinci poskytovány. Řadí je od silně zasahujících (intruzivních) promptů po méně intruzivní zásahy. Hierarchie promptů od nejintruzivnějšího k nejméně invazivnímu začíná silně zasahujícími prompty, jako jsou plně fyzické prompty nebo přímé modelování, kdy je jedinec fyzicky veden nebo je mu přesně ukázáno, jak má dané chování provést. Jakmile dané chování začíná

jedinci jít lépe, prompty postupně ztrácejí na intruzivnosti, přechází se ke slovním promptům, vizuálním promptům, a nakonec se prompty úplně vytratí a jedinec jedná samostatně. Hierarchické seřazení promptů má za cíl podpořit jedince při učení se dovednostem a dovést je případně až k úplné samostatnosti postupným snižováním míry poskytované podpory.

HIERARCHIE PROMPTŮ

Priming:

Pojem „priming“ označuje techniku používanou k přípravě a seznámení jedince s nadcházejícími činnostmi, změnami nebo očekáváními na ně kladenými. Zahrnuje poskytování informací v předstihu nebo vystavení relevantním materiálům či podnětům, s nimiž se v dané budoucí situaci setká.

Tato technika může pomoci žákům s autismem tím, že snižuje jejich úzkost, zvyšuje předvídatelnost a pomáhá, aby změny nebo přechody mezi činnostmi probíhaly plynuleji. Může mít různé podoby, například vizuální harmonogramy, sociální příběhy nebo slovní upozornění.

Přehled cílů

Behaviorální dovednosti v kontextu tělesné výchovy

B1: Řídí se vícekrokovými pokyny, pokud jsou zadány přímo jemu.

Úkol 1: Když je dítěti zadán jednokrokový pokyn (např. sundej si boty), aniž by bylo řečeno jeho jméno, dítě bez pomoci splní všechny části pokynu, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když je dítěti zadán vícekrokový pokyn (např. sundej si boty a jdi si sednout na zem) s uvedením jeho jména, splní všechny části pokynu bez pomoci, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když je dítěti zadán vícekrokový pokyn (např. sundej si boty a jdi si sednout na zem), aniž by bylo řečeno jeho jméno, splní všechny části pokynu bez pomoci, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B2: Ve skupině 5 a více dětí se řídí jednokrokovými pokyny.

Úkol 1: Když je dítěti ve skupině 2-3 dětí zadán jednokrokový pokyn a řečeno jeho jméno, splní tento pokyn bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když je dítěti ve skupině 3-4 dětí zadán jednokrokový pokyn, splní tento pokyn, aniž by bylo řečeno jeho jméno, bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když je dítěti ve skupině 5 a více dětí zadán jednokrokový pokyn, splní tento pokyn bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B3: Dodržuje základní pravidla tělesné výchovy, která jsou vyvěšena ve třídě/byla probrána, a to po celou dobu trvání hodiny tělesné výchovy.

Úkol 1: Když je dítěti během hodiny tělesné výchovy poskytnuto vizuální upozornění na pravidlo vyvěšené ve třídě (např. malá kopie pravidel nalepená na podlaze v blízkosti místa, kde dítě sedí), dítě pravidlo vysloví a dodržuje ho bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během hodiny tělesné výchovy dítě dodržuje pravidla třídy, která byla probrána na začátku hodiny a vyvěšena ve třídě, bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během hodiny tělesné výchovy dítě samostatně dodržuje všechna pravidla třídy, která byla probrána a vyvěšena ve třídě, bez jakékoli fyzické pomoci nebo slovních promptů, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B4: Alespoň jednou během hodiny tělesné výchovy osloví spolužáka, aby mu položilo otázku nebo požádalo o nějaký předmět.

Úkol 1: Když dítě během hodiny tělesné výchovy potřebuje nějaký předmět nebo má otázku, přistoupí ke spolužákovi a požádá ho o předmět nebo mu položí otázku bez jakýchkoli slovních promptů, ale s fyzickou pobídkou (např. učitel jemně navede dítě ke spolužákovi, aby se zeptalo jeho) nebo s modelováním ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když dítě během hodiny tělesné výchovy potřebuje nějaký předmět nebo má otázku, přistoupí ke spolužákovi a požádá ho o předmět nebo mu položí otázku s pomocí slovního promptu učitele (např. upozornění učitele, aby se šlo zeptat spolužáka), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když dítě během hodiny tělesné výchovy potřebuje nějaký předmět nebo má otázku, samostatně osloví spolužáka a požádá ho o předmět nebo mu položí otázku bez jakýchkoli promptů nebo pomoci ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B5: Reaguje na otázku/požadavek předložený ve skupině 5 nebo více dětí a odpoví na něj/ provede požadovanou činnost, a to alespoň jednou během hodiny tělesné výchovy.

Úkol 1: Když je dítěti během hodiny tělesné výchovy položena otázka nebo je požádáno, aby provedlo nějakou činnost ve skupině 3-4 dětí, s pomocí učitelova modelování nebo gestikulačního promptu na otázku odpoví nebo činnost dokončí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když je dítěti během hodiny tělesné výchovy položena otázka nebo je požádáno, aby provedlo nějakou činnost ve skupině 5 a více dětí, odpoví na ni nebo ji dokončí s pomocí slovního promptu učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když je dítěti během hodiny tělesné výchovy položena otázka nebo je požádáno, aby provedlo nějakou činnost ve skupině 5 a více dětí, samostatně odpoví nebo dokončí činnost bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B6: Přichází na hodinu tělesné výchovy vybaveno všemi potřebnými věcmi (např. oděvem/obuví).

Úkol 1: Ve dnech, kdy má probíhat tělesná výchova, přijde dítě, pokud je předem upozorněno učitelem, do třídy na tělocvik ve vhodném oblečení/obuvi na tělesnou výchovu, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Ve dnech, kdy má probíhat tělesná výchova, přijde dítě do třídy s většinou (80 %) potřebného oblečení/obuvi na tělocvik, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Ve dnech, kdy má probíhat tělesná výchova, přichází dítě samostatně do třídy se vším potřebným oblečením/obutím na tělocvik, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B7: Přechází během hodiny tělesné výchovy z jedné činnosti do druhé, aniž by projevovalo náročné chování nebo potřebovalo pomoc.

Úkol 1: Po absolvování primingu dítě přejde na pokyn učitele k další činnosti, pokud k tomu od učitele dostane fyzické a vizuální prompty (např. vizuální harmonogram), aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: I bez primingu dítě přejde na pokyn učitele k další činnosti, a to za pomoci slovního promptu, a aniž by projevovalo náročné chování, při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Na pokyn učitele přejde dítě samostatně k další činnosti, aniž by projevovalo náročné chování nebo potřebovalo pomoc, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B8: Prokazuje schopnost popsat vlastní chování a stanovit si vlastní cíle.

Úkol 1: Když má dítě na výběr ze dvou možností (např. "Tiše sedím nebo dělám hluk"), vybere správné označení pro své chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Na otázku (verbální prompt) učitele (např. "Co právě děláš?") dítě správně pojmenuje své chování (např. "Tiše sedím"), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Dítě zvládá samo pojmenovat své chování a stanovit si vlastní cíl (např. "Potřebuji pracovat na tom, abych dokázalo tiše sedět spolu s ostatními") bez promptování nebo pomoci, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B9: Během hodiny tělesné výchovy vhodným způsobem sděluje učiteli svá přání a potřeby.

Úkol 1: Když dítě během hodiny tělesné výchovy něco chce nebo potřebuje, sdělí vhodným způsobem své přání nebo potřebu učiteli poté, co mu učitel vhodné chování předvede, při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když dítě během hodiny tělesné výchovy něco chce nebo potřebuje, sdělí vhodným způsobem své přání nebo potřebu učiteli, a to pouze s promptem ve formě gesta nebo částečného slovního pokynu, při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když dítě během hodiny tělesné výchovy něco chce nebo potřebuje, samostatně a vhodným způsobem sdělí svá přání a potřeby učiteli bez jakýchkoli promptů nebo pomoci, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B10: Dítě předvede novou dovednost, kterou se naučilo během skupinové výuky pěti a více dětí.

Úkol 1: Poté, co se dítě seznámí s novou dovedností ve skupině 2-3 dětí, dokáže předvést dovednost s pomocí/prompty od učitele (úplný nebo částečný fyzický prompt), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Poté, co se dítě seznámí s novou dovedností ve skupině 2-3 dětí, dokáže předvést dovednost s pomocí/prompty od učitele (modelování, gesta, slovní prompt), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Poté, co se dítě seznámí s novou dovedností ve skupině 5 a více dětí, dokáže předvést dovednost s pomocí/prompty od učitele (úplný nebo částečný fyzický prompt), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Poté, co se dítě seznámí s novou dovedností ve skupině 5 a více dětí, dokáže předvést dovednost s pomocí/prompty od učitele (modelování, gesta, slovní prompt), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5/CÍL: Poté, co se dítě seznámí s novou dovedností při výuce ve skupině 5 a více dětí, dokáže samostatně předvést novou dovednost bez jakýchkoli promptů nebo pomoci učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B11: Po celou dobu výuky tělesné výchovy se chová způsobem, který nenarušuje učení ostatních dětí.

Úkol 1: Dítě během hodiny tělesné výchovy neprojevuje náročné chování, které by mohlo bránit v učení ostatních dětí, s pomocí (plnými nebo částečnými fyzickými prompty) učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí. Například když se dítě chová způsobem, který může odvádět pozornost ostatních žáků (např. křik), učitel ho přesměruje k jiné činnosti.

Úkol 2: Dítě se během hodiny tělesné výchovy s pomocí (slovních, vizuálních nebo gestikulačních) promptů učitele, chová způsobem, který nenarušuje učení ostatních dětí, a to a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Dítě se během hodiny tělesné výchovy samostatně chová způsobem, který umožňuje učení všech dětí, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B12: Zůstává se skupinou 5 a více dětí po celou dobu hodiny tělocviku.

Úkol 1: Během hodiny tělesné výchovy dítě vydrží zůstat ve skupině 5 nebo více dětí, přičemž učitel mu částečně nebo plně fyzicky napomáhá, aby zůstalo ve vymezeném prostoru, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během hodiny tělesné výchovy dítě vydrží zůstat ve skupině 5 nebo více dětí s pomocí slovních, vizuálních nebo gestikulačních promptů učitele, aby zůstalo ve vymezeném prostoru, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během hodiny tělesné výchovy dítě samostatně zůstává ve skupině 5 nebo více dětí a ve vymezeném prostoru, a to bez jakýchkoli promptů nebo pomoci učitele, při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

B13: Reaguje na všechny otázky/požadavky, které na něj spolužáci během hodiny tělesné výchovy mají.

Úkol 1: Když se dítěte během hodiny tělesné výchovy některý ze spolužáků na něco zeptá nebo jej o něco požádá, dítě na otázku/žádost s pomocí modelových promptů učitele

zareaguje, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když se dítěte během hodiny tělesné výchovy některý ze spolužáků na něco zeptá nebo jej o něco požádá, dítě na otázku/žádost s pomocí částečných slovních nebo vizuálních promptů od učitele zareaguje, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když se dítěte během hodiny tělesné výchovy některý ze spolužáků na něco zeptá nebo jej o něco požádá, dítě na všechny otázky/žádosti samostatně odpoví bez jakýchkoli podnětů nebo podpory učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Smyslové dovednosti v tělesné výchově

S1: Nohy opouští zem.

Úkol 1: Když se dítěte zeptáme na názor/vyzveme jej, aby se přímo zapojilo do tělesné aktivity, při níž nohy opouští zem (např. skákání), sdělí za pomoci promptů od učitele (např. model komunikační odpovědi) a po výzvě učitele, aby neprojevilo náročné chování (tj. učitel žákovi ukáže vizuální připomínku/kartu) svůj názor pomocí slov/gest/AAK/VOKS (augmentativní a alternativní komunikace; výměnný obrázkový komunikační systém), a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když se dítěte zeptáme na názor/vyzveme jej, aby se přímo zapojilo do tělesné aktivity, při níž nohy opouští zem (např. skákání), sdělí za pomoci promptů od učitele (např. model komunikační odpovědi) svůj názor pomocí slov/gest/AAK/VOKS, aniž by projevilo náročné chování a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Když se dítěte zeptáme na názor/vyzveme jej, aby se přímo zapojilo do tělesné aktivity, při níž nohy opouští zem (např. skákání), sdělí samostatně svůj názor pomocí slov/gest/ AAK/VOKS, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S2: Vyjadřuje svůj názor na výšku/možnosti pádu během tělesné výchovy v situacích, jako je lezení po laně nebo žebříku na vysokou skluzavku, a to aniž by projevilo náročné chování.

Úkol 1: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících lezení/šplhání (např. po laně nebo žebříku na vysokou skluzavku) dítě na pokyn učitele (např. slovní prompt) a s pomocí promptování učitele, aby neprojevilo náročné chování, sdělí svůj názor na výšku/možnost pádu pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělesné výchovy zahrnujících šplhání (např. po laně nebo žebříku na vysokou skluzavku) dítě na pokyn učitele (např. slovní prompt) sdělí svůj názor na výšku/možnost pádu pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících šplhání po laně nebo lezení po žebříku na vysokou skluzavku bude dítě samostatně a konzistentně sdělovat svůj názor na výšku/možnost pádu pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S3: Vyjadřuje svůj názor na situace, kdy má při tělesné výchově hlavu dolů, například při kotoulech nebo používání gymnastického nářadí, a to aniž by projevilo náročné chování.

Úkol 1: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících otáčení dítěte vzhůru nohama, jako jsou kotouly nebo používání gymnastického nářadí, sdělí dítě na pokyn učitele (např. slovní prompt) a s pomocí promptování učitele, aby neprojevilo náročné chování, svůj názor na to,

že má být vzhůru nohama, pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících otáčení dítěte vzhůru nohama, jako jsou kotouly nebo používání gymnastického nářadí, sdělí dítě na pokyn učitele (např. slovní prompt) svůj názor na to, že má být vzhůru nohama, pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících otáčení dítěte vzhůru nohama, jako jsou kotouly nebo používání gymnastického nářadí, bude dítě samostatně a konzistentně sdělovat svůj názor na to, že má být vzhůru nohama, pomocí slov, gest, AAK nebo VOKS, aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S4: Vyjadřuje svůj názor na doteky s ostatními dětmi během tělesné výchovy, například když se mají držet za ruce, aby utvořili kruh, nebo při provádění jógových pozic ve dvojici, a to aniž by projevovalo náročné chování.

Úkol 1: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících blízký kontakt, jako je držení se za ruce nebo provádění jógových pozic ve dvojici, dítě na pokyn učitele (např. slovní prompt) a s pomocí promptování učitele, aby neprojevovalo náročné chování, vyjádří svůj názor na to, že se jej někdo dotýká nebo ono se má dotýkat ostatních, a to jakoukoli formou komunikace (VOKS, slovně, znakovou řečí), při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících blízký kontakt, jako je držení se za ruce nebo provádění jógových pozic ve dvojici, dítě na mírný pokyn učitele (tj. vizuální připomínka) vyjádří svůj názor na to, že se jej někdo dotýká nebo ono se má dotýkat ostatních, a to jakoukoli formou komunikace (VOKS, slovně, znakovou řečí), aniž by projevovalo jakékoli náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Dítě se aktivně účastní tělovýchovných aktivit zahrnujících dotek, jako je držení se za ruce při vytváření kruhu nebo provádění jógových pozic ve dvojici, aniž by projevovalo náročné chování. Pokud dojde k situaci, ve které se dítě cítí nepříjemně, vyjádří samostatně svůj názor pomocí jakékoli formy komunikace, aniž by projevovalo jakékoli náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S5: Vyjadřuje svůj názor na stání v řadě/blízkosti ostatních během tělesné výchovy, například při čekání ve frontě na pití vody nebo bránění protihráče/m během basketbalu, a to aniž by projevovalo náročné chování.

Úkol 1: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících stání v těsné blízkosti, jako je čekání ve frontě nebo bránění protihráče/m při sportu, dokáže dítě po slovním promptu učitele vyjádřit svůj názor na stání v blízkosti ostatních, přičemž může použít jakoukoli formu komunikace (VOKS, slovně, znakovou řečí), Učitel ho při tom může fyzicky promptovat (plný nebo částečný prompt), aby neprojevovalo náročné chování, a to celé při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících stání v těsné blízkosti, jako je čekání ve frontě nebo bránění protihráče/m při sportu, dokáže dítě po promptu učitele (např. vizuální výzva) vyjádřit svůj názor na stání v blízkosti ostatních pomocí jakékoli formy komunikace

(VOKS, verbální, znaková řeč), aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělovýchovných aktivit zahrnujících stání v těsné blízkosti, jako je čekání ve frontě nebo bránění protihráče/m při sportu, dokáže dítě bez jakéhokoli promptu od učitele vyjádřit svůj názor na stání v blízkosti ostatních pomocí jakékoli formy komunikace (VOKS, verbální, znaková řeč), aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S6: Vyjadřuje svůj názor na intenzivní míru pohybu při tělesných aktivitách, jako je točení nebo rychlý tanec, a to aniž by projevovalo náročné chování.

Úkol 1: Během tělesných aktivit, jako je točení nebo rychlý tanec, dítě po promptu od učitele (slovním, fyzickém) použije jakýkoli komunikační systém (např. slovní komunikaci, systém výměny obrázků, komunikační aplikaci), aby vyjádřilo svůj názor na intenzivní pohyb, přičemž mu učitel může fyzickými prompty (plný nebo částečný prompt) pomáhat, aby neprojevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělesných aktivit, jako je točení nebo rychlý tanec, dítě po mírném promptu od učitele (např. vizuální připomínka) použije jakýkoli komunikační systém (např. slovní komunikaci, systém výměny obrázků, komunikační aplikaci), aby vyjádřilo svůj názor na intenzivní pohyb, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělesných aktivit, jako je točení nebo rychlý tanec, dítě samostatně požádá o alternativní činnost nebo změnu míru pohybu během tělesné výchovy, pokud se cítí nepohodlně. Využije pro to předem stanovený komunikační systém a neprojeví náročné chování. To celé se mu podaří při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S7: Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že musí zůstat nehybné během tělesných aktivit, jako je hra na Mrazíka, a to aniž by projevovalo náročné chování/pokračovalo v pohybu.

Úkol 1: Během tělesné výchovy dítě po verbálním promptu od učitele vyjádří svůj názor na to, že musí zůstat nehybné, přičemž učitel jej fyzicky promptuje (úplný nebo částečný fyzický prompt), aby neprojevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělesné výchovy dítě po mírném promptu od učitele (tj. vizuální připomenutí) vyjádří svůj názor na to, že musí zůstat nehybné, aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělesné výchovy si dítě samostatně vyžádá přestávku v pohybu nebo změnu činnosti, pokud se necítí dobře, když má zůstat nehybné, aniž by projevovalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S8: Vyjadřuje svůj názor na to, že musí být během tělocviku v hlučném prostředí, např. když děti a vyučující mluví současně a v tělocvičně se to ozývá, a to aniž by projevovalo

náročné chování.

Úkol 1: Během tělesné výchovy dítě po verbálním promptu učitele vyjádří svůj názor na pobyt v hlučném prostředí, přičemž učitel jej fyzicky promptuje (úplný nebo částečný fyzický prompt), aby neprojevalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělesné výchovy dítě po mírném promptu od učitele (tj. vizuální připomenutí) vyjádří svůj názor na pobyt v hlučném prostředí, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělesné výchovy dítě samostatně vyjádří svůj názor na pobyt v hlučném prostředí, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

S9: Vyjadřuje svůj názor na to, že musí být během tělocviku v jasně osvětleném prostředí, a to aniž by projevilo náročné chování.

Úkol 1: Během tělesné výchovy v jasně osvětleném prostředí dítě po promptu učitele (tj. slovní, fyzický prompt) sdělí svůj názor na to, že musí být v přítomno v tomto prostředí, přičemž učitel jej fyzicky promptuje (plný nebo částečný fyzický prompt), aby neprojevalo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Během tělesné výchovy v jasně osvětleném prostředí dítě po mírném promptu (s použitím méně intruzivního promptu) učitelem (tj. vizuální prompt) sdělí svůj názor na to, že musí být v přítomno v tomto prostředí, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/CÍL: Během tělesné výchovy v jasně osvětleném prostředí dítě samostatně sdělí svůj názor na přítomnost to, že musí být v přítomno v tomto prostředí, aniž by projevilo náročné chování, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Motorické dovednosti v kontextu tělesné výchovy

M1: Napodobuje pohybovou sekvenci, kterou předvádí učitel.

Úkol 1: Když učitel tělesné výchovy předvede jeden pohybový úkon (např. zvednutí paží), dítě s pomocí úplných nebo částečných fyzických promptů učitele tento úkon napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: Když učitel tělesné výchovy předvede jeden pohybový úkon (např. zvednutí paží), dítě s určitou dopomocí učitele (např. slovní, modelový, gestikulační prompt) tento úkon napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Když učitel tělesné výchovy předvede jeden pohybový úkon (např. zvednutí paží), dítě jej samostatně, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Když učitel tělesné výchovy předvede pohybovou sekvenci (tedy více pohybů za sebou), dítě s pomocí úplných nebo částečných fyzických promptů učitele tuto sekvenci napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: Když učitel tělesné výchovy předvede pohybovou sekvenci, dítě s určitou dopomocí učitele (např. slovní, modelový, gestikulační prompt) tuto sekvenci napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 6/Cíl: Když učitel tělesné výchovy předvede pohybovou sekvenci, dítě ji samostatně, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele napodobí, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

M2: Přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost nejméně 7 metrů, aniž by spadlo.

Úkol 1: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele (např. učitel drží jednu nohu nahoře, učitel pomáhá dítěti držet rovnováhu) dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 1 metr, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 1 metr, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Dítě samostatně přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 1 metr, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele (např. učitel drží jednu nohu nahoře, učitel pomáhá dítěti držet rovnováhu) dítě přeskáče v místnosti vzdálenost alespoň 3 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 3 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 6: Dítě samostatně přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 3 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 7: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele (např. učitel drží jednu nohu nahoře, učitel pomáhá dítěti držet rovnováhu) dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 7 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 8: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 7 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 9/Cíl: Dítě samostatně dítě přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost alespoň 7 metrů, aniž by spadlo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

M3: Hází míčem nad hlavou ze vzdálenosti 4 metrů tak, aby zasáhlo terč o velikosti přibližně 1 metr.

Úkol 1: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 1 metru tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 2 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 1 metru tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 2 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Dítě samostatně hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 1 metru tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 2 metry, a to bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 2 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1,5 metru, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 2 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1,5 metru, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 6: Dítě samostatně hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 2 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1,5 metru, a to bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 7: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 4 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1 metr, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 8: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 4 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1 metr, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 9/cíl: Dítě samostatně hodí míč nad hlavou ze vzdálenosti 4 metrů tak, aby zasáhlo cíl o velikosti přibližně 1 metr, a to bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

M4: Jednou rukou hází o zem a chytá tenisový míček.

Úkol 1: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě hodí o zem a

chytí tenisový míček oběma rukama, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě hodí o zem a chytí tenisový míček oběma rukama, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 3/Cíl: Dítě samostatně hází o zem a chytá tenisový míček oběma rukama, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě hodí o zem a chytí tenisový míček jednou rukou, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě hodí o zem a chytí tenisový míček jednou rukou, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 6/Cíl: Dítě samostatně hází o zem a chytá tenisový míček jednou rukou, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

M5: Kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 4 metry.

Úkol 1: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 1 metr, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 1 metr, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Dítě samostatně kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 1 metr, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 2 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 2 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 6: Dítě samostatně kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 2 metry, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 7: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 4 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 8: S určitou pomocí, například s modelovými prompty učitele, dítě kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 4 metry, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 9/CÍL: Dítě samostatně kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 4 metry, bez jakýchkoli promptů nebo podpory ze strany učitele, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

M6: Během 5 sekund uběhne 3 metry, zvedne předmět a pak s ním doběhne 3 metry zpět (aniž by ho upustilo).

Úkol 1: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě během 10 sekund ujde 2 metry, zvedne předmět a ujde s ním 2 metry zpět, aniž by ho upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 2: S určitou pomocí, např. s modelováním nebo gestikulací ze strany učitele, dítě během 10 sekund ujde 2 metry, zvedne předmět a ujde s ním 2 metry zpět, aniž by ho upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 3: Dítě samostatně během 10 sekund ujde 2 metry, zvedne předmět a ujde s ním 2 metry zpět, aniž by ho upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 4: Za pomoci plných nebo částečných fyzických promptů od učitele dítě během 5 sekund, přičemž uběhne 3 metry, zvedne předmět a uběhne s ním 3 metry zpět, aniž by jej upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Cíl 5: S určitou pomocí, např. s modelováním nebo gestikulací ze strany učitele, dítě během 5 sekund uběhne 3 metry, zvedne předmět a uběhne s ním 3 metry zpět, aniž by jej upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Úkol 6/cíl: Dítě samostatně, bez jakéhokoli promptu nebo pomoci učitele, zvládne během 5 sekund uběhnout 3 metry, zvednout předmět a uběhnout s ním 3 metry zpět, aniž by ho upustilo, a to při 4 z 5 (80 %) příležitostí.

Slovníček

Priming označuje techniku používanou k přípravě a seznámení jedince s nadcházejícími činnostmi, změnami nebo očekáváními na ně kladenými. Zahrnuje poskytování informací v předstihu nebo vystavení relevantním materiálům či podnětům, s nimiž se v dané budoucí situaci setkáte.

Tato technika může pomoci žákům s autismem tím, že snižuje jejich úzkost, zvyšuje předvídatelnost a pomáhá, aby změny nebo přechody mezi činnostmi probíhaly plynuleji. Může mít různé podoby, například vizuální harmonogramy, sociální příběhy nebo slovní upozornění.

Prompty označují pomoc nebo navedení, které žákům poskytujeme, aby se dokázali naučit a provádět požadované chování. Prompty jsou využívány jako výuková strategie, která směřuje jedince ke správné odpovědi, když se začíná učit nové dovednosti nebo když potřebuje další podporu.

Tvarování je behaviorální pojem, který označuje postupné formování nebo trénování jedince k určitému chování tím, že posilujeme jakéhokoli chování, které se blíží chování žádoucímu.

Postupné aproximace jsou postupné kroky, přibližující se k finálnímu žádoucímu chování.